X

Зияродинова НР
Директор

РЕСПУБЛИКА ДАГЕСТАН

МКОУ «ЛЕНИНАУЛЬСКАЯ СРЕДНЯЯ ОБЩЕОБРАЗОВАТЕЛЬНАЯ ШКОЛА №2 ИМЕНИ ГЕРОЯ РОССИЙСКОЙ ФЕДЕРАЦИИ ЮРИЯ САЛИМХАНОВА»
Село Ленинаул Казбековского района РД

368155 Казбековский район, с. Ленинаул, e-mail – leninaul2school@mail.ru,
сайт школы - https://s2lnn.siteobr.ru/

СОГЛАСОВАНО	УТВЕРЖДАЮ
Зам. директора по УР Шамирзаева П.М.	Директор ЗияродиноваН.Р.__________________ «____» ___________________2023 г.

Рабочая программа

Родной (аварский) язык

для 6 класса

на 2023-2024 учебный год

Учитель - Абдулазизова Алжанат Батирхановна

Программаялъе баян

Жакъасеб школалда т1адаб борч ккола г1ун бач1унеб г1елалъе гъваридаб ва щулияб г1елмияб лъай кьей, гьеб жидер практикаялъулъ х1алт1изабизе ругьун гьари, дунялалдехун материалистияб бербалагьи лъугьинаби.Гьеб масъала г1умруялде бахъинабиялъулъ к1удияб бак1 ккола рахьдал мац1алъ.

Миллиял школазда рахьдал мац1 малъиялъул аслияб мурад буго бац1ц1адаб литературияб мац1алда жидерго пикру эркенго загьир гьабизе ц1алдохъаби ругьун гьари (бицунги, хъванги),Мац1 берцин гьабулеб алаталдаса пайда боси, миллияб художествияб ва г1елмияб литература ц1али ва бич1ч1и.

Авар литературияб мац1алъул кьуч1 ккола болмац1, амма литературияб мац1 бечелъизе к1вар бугеб маг1данлъун ккола киналго диалектал ва наречиял. Цогидал мац1азго г1адин авар мац1алъги г1аммаб куцалда т1олго маг1арулазул рух1ияб бечелъи жанибе бачуна.

Школалда авар мац1 малъиялда цереч1арал масъалаби

Авар мац1 школалда лъазабиялда цереч1арал масъалабилъун ккола: ц1алдохъабазул к1алзул ва хъвавул калам цебет1езаби, пасих1го ц1али камиллъизаби ва каламалъул культура борхизаби.

Школалда авар мац1 малъиялъул мурад буго: ц1алдохъабазе фонетикаялъул, лексикаялъул, раг1и лъугьиналъул ва хисиялъул, грамматикаялъул, стилистикаялъул х1акъалъулъ лъай щвей, жамг1ияб г1умруялда жаниб гьелъул к1вараллъул х1акъалъулъ баянал кьей, бит1унхъваялъул ва лъалхъул ишараби камиллъизари, лъималазул раг1ул нахърател бечелъизаби.

V-IX классазда авар мац1алъул курсалъул г1уц1и

Рахьдал мац1алъул программаялда рекъон, 5-9 классазда ц1алдохъабазда малъизе ккола фонетика, графика, лексика, раг1и лъугьин,грамматика (морфология, синтаксис). Гьединго ц1алдохъабазда лъазе ккола стилистикаялъул ва мац1алъул х1акъалъулъ г1аммал г1елмиял баянал. Ц1алдохъаби ругьунлъизе ккола бит1ун хъвазе, бит1ун ц1ализе, калам г1уц1изе ва лъалхъул ишараби лъезе.

Ц1алдохъабазул калам цебет1езаби ва гьел пасих1го ц1ализе ругьун гьари

Школалда авар мац1 малъиялъ ц1алдохъабазул логикияб пикру ва калам цебет1езабула.

Калам цебет1езабиялда хурхараб 3 нух буго:

1. Авар мац1алъул дарсазда лъималазул раг1ул нахърател бечед гьаби. Гьеб бечед гьабула бат1и-бат1иял словариял х1алт1абаздалъун, учебникалда ругел ругьунлъиялъул х1алт1абазул текстаздалъун, к1алзул ва хъвавул изложенияздалъун, сочинениядалъун.

2. Авар литературияб мац1алъул раг1аби лъугьиналъул, гьел дандраялъул, предложенияl г1уц1иялъул, бит1ун ц1алиялъул ва гь.ц. нормаби лъай.

3. Авар мац1алъул дарсазда бат1и-бат1ияб темаялъул ва жжанралъул материалазда т1асан ц1алдохъаби к1алъазе ругьун гьари.

Ц1алдохъанасда лъазе ккола тексталда т1ад х1алт1изе,гьелъул аслияб пикру батизе,къокъаб ва г1ат1идаб план г1уц1изе, гьелда рекъон материал тартибалдеги ккезабун, (бицунги хъванги) изложение т1обит1изе.

Изложениязе текстал ва сочинениязе темаби т1аса рищулеб мехалъ, гьел тарбия кьеялъул ва г1елмияб рахъалъан дандекколел рук1ине ккола.

Ц1алдохъабазул калам цебет1езабиялъе бихьизабураб лъабабго нухалъ гьезул каламалъулъ дандч1валел г1унгут1аби ва гъалат1ал т1аг1инаризе квербакъула.

Хъвавул х1алт1абазул к1одолъи борцуна раг1абаздалъун ва ч1езабун буго гьезие гьаб къадар.

Класс	Диктант	Словарияб	Сочинение		Изложение
	Раг1и	Диктант	Раг1и	Т1анчил гьумер	Раг1и
		Раг1и			
V	80-90	10-15	90-100	0.5-1	100-140

VI	90-100	15-20	120	1-1.5	140-180
VII	100-120	20-25	140	1.5-2	180-220
VIII	120-130	25-30	160	2-2.5	240-300
IX	130-140	30-35	180	2.5-3.5	300-400

Баян: Х1асилазул (контролияб) диктантги гьебго роцада гьабила, амма цадахъго грамматикиял т1адкъаял кьолел ругони, диктант къокъ гьабизе бегьула 10 раг1иялъ.

Авар мац1алъе къиматал лъезе ч1езарурал нормаби.

1. К1алзул жавабалъе къимат кьолеб куц.

«5» къимат лъола, мух1канго, г1ураб гъварилъиялда малъараб материал ц1алдохъанас бицунеб ва мац1алъул г1елмиял баяназе бит1араб определение кьолеб бугони, гьединго ц1ехолеб материал т1ок1к1ун лъалеб ва, гьелдаса пайдаги босун, т1ехьалда ругел гурелги, жинцаго ургъарал мисалаздалъун жаваб кьуни.

«4» къимат лъола щуйил къиматалъе мустах1икъаб, амма маг1наялъулъ, яги хадуб-цебе рекъон бач1иналъулъ,1-2 гъалат1 яги бицадулъ 1-2 сакъат ккараб жавабалъе.

«3» къимат лъола ц1ехолеб материал аслияб куцалъ ц1алдохъанасда бич1ч1ун ва лъан бук1ин бихьизабулеб, амма определение кьолаго, яги бит1унхъваялъул къаг1ида бицунаго, г1унгут1аби риччараб, т1убараб мух1канлъи гьеч1еб жавабалъе.

«2» къимат лъола малъараб материалалъул ц1ик1к1унисеб бут1а ц1алдохъанасда лъалеб батич1они, бицунеб жоялъул тартиб гьеч1ого, бак1-бак1алде к1анц1ун бицунеб бугони.

Диктантазе къимат лъолеб куц.

«5» Къимат лъола гъалат1 гьеч1еб х1алт1уе. Гьеб къимат лъолеб диктанталда бук1ине бегьула бит1унхъваялъулъ биччараб 1 сакъат яги лъалхъул ишараялъулъ ккараб 1 г1унгут1и.

«4» къимат лъола бит1унхъваялъулъ 2 ва лъалхъул ишараби лъеялъулъ 2 гъалат1 бугеб, яги бит1унхъваялъулъ 1, лъалхъул ишарабазулъ 3, яги бит1унхъваялъулъ цониги гъалат1 гьеч1еб, лъалхъул ишарабазулъ 4 гъалат1 биччараб диктанталъе. Бит1унхъваялъулъ цого тайпаялъул 3 гъалат1 батаниги лъезе бегьула «4» къимат.

«3» къимат лъола бит1унхъваялъулъ 4 ва лъалхъул ишарабазулъ 4 гъалат1 батараб джиктанталъе, яги бит1унхъваялъулъ 3 ва лъалхъул ишарабазулъ 5, яги бит1унхъваялъулъ цониги гъалат1 гьеч1еб, лъалхъул ишарабазулъ 7 гъалат1 ккараб х1алт1уе.

«2» къимат лъола бит1унхъваялъулъ 7 ва лъалхъул ишарабазулъ 7, яги бит1унхъваялъулъ 6 ва лъалхъул ишарабазулъ 8, яги бит1унхъваялъулъ 5 ва лъалхъул ишарабазулъ 9, яги бит1унхъваялъулъ 8 ва лъалхъул ишараби лъеялъулъ 6 гъалат1 биччараб диктанталъе.

Грамматикиял т1адкъаял т1уразариялъе къимат лъолеб куц

«5» къимат лъола, гъалат1 гьеч1ого, киналго т1адкъаял т1уран ратани.

«4» къимат лъола, киналго т1адкъаязулункъилъа лъабил бут1а (3/4) бит1ун гьабун батани.

«3» къимат лъола, бащадалниги т1адкъаял рит1ун гьарун ратани.

«2» къимат лъола, бащдалдаса дагь гурони бит1ун т1уразарурал т1адкъаял ратич1они.

6 класс (68 саг1ат)

5- контролияб диктант

15 – калам цебет1езаби

№	Темаби	Саг1ат
1	Авар мацIалъул хIакъалъулъ къокъаб баян	1
2	Лексика ва фразеология	6
3	Раг1и лъугьин ва офография	10
4	Предметияб ц1ар	7
5	Прилагательное	6
6	Рик1к1ен	7
7	Ц1арубак1	5
8	Причастие	5
9	Деепричастие	5
10	Такрар гьаби	1

№	**Дарсил тема** **/6 кл авар мац1/**	**Саг1ат**	**6 б по плану**	**По факту**	**6 в по плану**	**По факту**	**примеч ание**
1	Синтаксис ва пунктуация	1					
2	Фонетика ва графика. Слог.Ударение. Кумекалъул раг1аби.	1					
3	Морфология. Предметияб ц1ар. Глагол.	1					

4	Лексика. Синонимы. Антонимы. Омонимы.	1						
5	**Диктант**	1						
	ЛЕКСИКА – 5с.							
6	Киназго х1алт1изарулел раг1аби	1						
7	Диалектиял (бак1алъул) ва пишачилъиялъул раг1аби.	1						
8	Цогидал мац1аздаса рач1арал раг1аби	1						
9	**К.ц. Сочинение.**	1						
10	Ц1иял ва басриял раг1аби	1						
	ФРАЗЕОЛОГИЯ- 1с.							
11	Раг1абазул рихxуларел дандраял	1						
12	**Р/р. Изложение.**	1						
	Раг1и лъугьин ва орфография – 5с.							

13	Авар мац1алда раг1аби лъугьиналъул къаг1идаби.	1						
14	Морфологияб къаг1идалъ раг1и лъугьин.	1						
15	Морфологияб къаг1идалъ раг1и лъугьин.	1						
16	Журарал къокъ гьарурал раг1аби	1						
17	**Контролияб диктант.**	1						
	МОРФОЛОГИЯ ВА БИТ1УНХЪВАЙ – 7с.							
18	Предметияб ц1ар.Такрар гьаби.	1						
19	Предметияб ц1аралъул цолъул ва г1емерлъул форма.	1						
20	Предметияб ц1ар падежазде свери	1						
21	Бак1алъул падежал	1						
22	**Р/р. Сочинение «Дир гьудул»**	1						
23	Предметияб ц1аралъул суффиксал.	1						

24	Журарал предметиял ц1арал, ва гьезул бит1унхъвай.	1					
25	Предметияб ц1аралъул разбор	1					
26	**Контролияб диктант**	1					
	ПРИЛАГАТЕЛЬНОЕ – 6с.						
27	Прилагательное каламалъул бут1а х1исабалда.	1					
28	Качествиял прилагательноял.	1					
29	Гьоркьоблъиялъул прилагательноял	1					
30	**Р/р.Контролияб изложение**	1					
31	Прилагательное лъугьунеб куц.	1					
32	Предметияб ц1аралъул бак1. х1алт1изабулеб прилагательн падежазде свери.	1					
33	Г1урус мац1алдаса рач1арал прилагательноязул бит1унхъвай. Прилагательнолъул разбор гьаби.	1					

34	**Р/р. Сочинение.**	1					
	РИК1К1ЕН – 7с.						
35	Рик1к1ен – каламалъул бут1а х1исабалда.	1					
36	Рикк1еналъул г1уц1и.Рик1к1еналъул разрядал.						
37	Къадаралъул рик1к1ен	1					
38	Иргадул рик1к1ен.	1					
39	Диктант	1					
40	Рик1к1еналъул бит1унхъвай.	1					
41	Рик1к1енал падежазде свери	1					
42	Рик1к1еналъул морфологияб разбор	1					
43	**Контролияб диктант**	1					
	Ц1АРУБАК1 – 5с.						

44	Ц1арубак1азул маг1на	1					
45	Ц1арубак1азул разрядал	1					
46	**Р/р. Изложение**	1					
47	Ц1арубак1ал падежазде свери	1					
48	Ц1арубак1азул бит1унхъвай	1					
49	Ц1арубак1азул разбор	1					
50	**Р/р. Сочинение**	1					
	ПРИЧАСТИЕ – 5с.						
51	Причатие	1					
52	Причастиялъул границалъул г1аламатал	1					
53	Предложениялда жаниб причастие.	1					
54	**Р/р. Сураталда балагьун хабар ургъун ругьун гьари.**	1					

55	Причастияб сверел	1					
56	Причастие падежазде свери. Причастиялъул разбор. Причастиялъул заманаби	1					
57	**Контролияб диктант.**	1					
	ДЕЕПРИЧАСТИЕ – 5с.						
58	Деепричастие	1					
59	Деепричастиялъул грамматикиял г1аламатал	1					
60	**Р/р. Изложение**	1					
61	Предложениялда жаниб деепричастиялъул роль	1					
62	Деепричастиялъул заманаби.	1					
63	**Контролияб диктант.**	1					
64	Деепричастияб сверел	1					
65	**Р/р. Сочинение «Т1оцересел х1анч1и»**	1					

66	Раг1ул флексиялдалъун, ударениялъ бак1 хисун,ц1иял раг1аби лъугьин.	1					
67	Цо каламалъул бут1а цогидалде сверун,ц1иял раг1аби лъугьин.	1					
68	Бат1и-бат1иял суффиксаздалъун ц1иял раг1аби лъугьин	1					

Ц1алдохъабазда лъазе ккола:

Цогидал мац1аздаса рач1арал раг1аби, ц1иял ва басралъарал раг1аби, фразеологиял сверелал.

Морфологияб къаг1идаялъ раг1и лъугьинабизе.

Цолъул ва г1емерлъул формаялда предм.ц1арал падежазде сверизаризе.

Г1адатаб ва жубараб прилагательное лъугьинабизе.

Причастиял ва деепричастиял лъугьинаризе.

Ц1алдохъабазда бажаризе ккола:

Предм.ц1аралъул суффиксал рит1ун хъвазе.

Журарал предм.ц1арал рит1ун хъвазе.

Рик1к1ен ва ц1арубак1ал рит1ун хъвазе

Причастиял ва деепричастиял сверелазулъ лъалхъул ишараби лъезе.

Жубараб план г1уц1изе.

Бат1и-бат1иял темабазда т1асан ха

Барияб тайпаялъул текст дурусго ва къокъго бицине.

Цо сундул бугониги цебе суратги ч1езабун, хабар г1уц1изе.